

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างกฎกระทรวง การอนุญาตให้ศึกษาวิจัยหรือส่งออกสมุนไพรควบคุม หรือจำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้า (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

☐ กฎใหม่

☒ แก้ไข/ปรับปรุง

☐ ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

☒ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

☒ สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

ปัญหาและสาเหตุของปัญหา

(๑) กฎกระทรวง การอนุญาตให้ศึกษาวิจัยหรือส่งออกสมุนไพรควบคุม หรือจำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้า พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๑ กำหนดนิยามคำว่า “อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และข้อ ๑๓ (๑) กำหนดว่าการยื่นคำขอตามให้ยื่นต่อกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ซึ่งเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ได้มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนชื่อกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเป็นกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงมีผลให้กฎกระทรวงฉบับดังกล่าวไม่สอดคล้องกับบริบทได้ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

(๒) ตามที่ได้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้ออกประกาศประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้กัญชาเฉพาะส่วนของช่อดอกเป็นสมุนไพรควบคุม รวมทั้งกำหนดเงื่อนไขที่ผู้รับใบอนุญาตจะต้องปฏิบัติ เช่น ต้องจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่มา การนำไปใช้ และจำนวนที่เก็บไว้ ณ สถานประกอบการ และรายงานข้อมูลนั้นต่อนายทะเบียน ห้ามจำหน่ายให้กับผู้ที่มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปี สตรีมีครรภ์หรือสตรีให้นมบุตร นักเรียน นิสิตหรือนักศึกษา หรือห้ามจำหน่ายสมุนไพรควบคุมเพื่อการสูบในสถานประกอบการ ฯลฯ ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวได้มีผลใช้บังคับมาเป็นระยะเวลาสองปี แต่พบว่าผู้รับใบอนุญาตบางรายไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตจำนวนมาก แม้จะมีการออกคำสั่งทางปกครองโดยการพักใช้ใบอนุญาตแล้วก็ตาม ผู้รับใบอนุญาตก็มีได้เช่าตลาดหรือเอาใจใส่ต่อเหตุแห่งการพักใช้

ผลกระทบ...

ผลกระทบของปัญหา

(๑) เกิดความสับสนระหว่างชื่อ “กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก” กับ “กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก”

(๒) มีการจำหน่ายสมุนไพรควบคุมให้กับกลุ่มเปราะบาง จัดให้มีการสูบในสถานประกอบการเพื่อการสันตนาการ ไม่รายงานข้อมูลหรือรายงานข้อมูลเท็จต่อนายทะเบียน อันก่อให้เกิดปัญหาในการควบคุมการนำกัญชาเฉพาะส่วนของช่อดอกไปใช้ในทางที่ผิดวัตถุประสงค์ของการคุ้มครองและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากสมุนไพร

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขชื่อกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เป็นกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เพื่อให้เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับการปฏิบัติของภารกิจของส่วนราชการและเพิ่มบทบาทอำนาจในการไม่ต่ออายุใบอนุญาต

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซงคืออะไร

(๑) แก้ไขชื่อหน่วยงานให้สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบันเพื่อมิให้เกิดความสับสน

(๒) ให้ผู้อนุญาตที่มีอำนาจไม่ต่อใบอนุญาตให้กับผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งเคยถูกพักใช้ใบอนุญาต

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

-ไม่มี-

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหานี้อย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร

-ไม่มี-

๔. การรับฟังความคิดเห็น

☒ ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว

☒ ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

-ไม่มี-

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ

๖.๑ กฎนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

ผู้รับใบอนุญาตซึ่งเคยถูกพักใช้ใบอนุญาตอาจจะถูกจำกัด หรือตัดสิทธิในการต่ออายุใบอนุญาต

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้อั้ว คุ่มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้มีการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางทางกฎหมาย เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ผู้ประกอบการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการปรับแก้ไขร่างประกาศกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว ทั้งนี้ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จะต้องเผยแพร่ความรู้ให้กับประชาชน ผู้ประกอบการ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต่อไป

๖.๓ กฎนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

เมื่อมีการประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว จะทำให้ไม่เกิดความสับสนและเข้าใจได้โดยง่ายต่อชื่อของหน่วยงานที่มีการเปลี่ยนแปลงไป และเป็นการควบคุมไม่ให้ผู้รับใบอนุญาตทำผิดกฎหมายเพิ่มขึ้น อันเป็นการป้องกันการเข้าถึงกัญชาที่ถูกกำหนดให้เป็นสมุนไพรควบคุม

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้อำนาจความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่

แนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกจะจัดให้มีการดำเนินการ ดังนี้

(๑) ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับกฎกระทรวงกับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้รับทราบ นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้มีผลใช้บังคับ รวมไปถึงจัดทำคู่มือการบังคับใช้กฎหมายเพื่อเผยแพร่ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน

(๒) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านระบบสารสนเทศของเว็บไซต์กรม เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร และเป็นการสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน

(๓) สร้างเครือข่ายประชาชนให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ คุ่มครอง และพัฒนาการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร รวมถึงมีหน้าที่ในการเฝ้าระวังและแจ้งให้กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย

การนำเทคโนโลยีมาใช้อำนาจความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

สำหรับขั้นตอนและวิธีการตามที่กำหนดในกฎกระทรวงการอนุญาตให้ศึกษาวิจัยหรือ ส่งออกสมุนไพรควบคุม หรือจำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้า พ.ศ. ๒๕๕๙ นั้น กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินการจัดทำระบบบริการยื่นคำขออนุญาตสมุนไพรควบคุมตัวแรกคือ กัญชา ผ่านทาง (<https://herbctrl.dtam.moph.go.th/>) (E-Service) เพื่ออำนวยความสะดวกในการขออนุญาตจำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้าอีกทางหนึ่ง

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกจะดำเนินการจัดประชุม/สัมมนา พร้อมจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับข้อกำหนดที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้ประกอบการประชาชนทั่วไป และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในฐานะผู้บังคับใช้กฎหมายในปัจจุบันได้รับทราบ

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย
ในระยะ ๓ ปีแรก เป็นจำนวน.....บาท อัตราค่าจ้างที่ต้องใช้.....อัตรา อัตราค่าจ้างที่มีอยู่แล้ว
อัตรา.....อัตราค่าจ้างที่ต้องเพิ่มขึ้น.....อัตรา

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

กฎหมายนี้ อาจส่งผลกระทบต่อผู้รับใบอนุญาตไม่สามารถต่ออายุใบอนุญาตได้จนต้องยุติการประกอบ
กิจการไป

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

เป็นการป้องกันทางอ้อมกับผู้รับใบอนุญาตว่า หากมีการฝ่าฝืนเงื่อนไขจะไม่สามารถต่ออายุ
ใบอนุญาตในการประกอบกิจการได้

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

-ไม่มี-

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

อาจมีบุคคลที่กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๖ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญา
การแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้รับโทษทางอาญาเพิ่มขึ้น

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๖ วรรคสอง
มาตรา ๔๙ วรรคสอง และมาตรา ๕๐ วรรคสอง บัญญัติให้บรรดาการอนุญาตให้ศึกษาวิจัยหรือส่งออกสมุนไพร
ควบคุม หรือจำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้าตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องกำหนดหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไข โดยออกเป็นกฎกระทรวง

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

-ไม่มี-

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

-ไม่มี-

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครอง หรือดำเนินกิจการทางปกครอง

เนื่องจากร่างกฎกระทรวงนี้กำหนดให้ผู้อนุญาตมีอำนาจตามกฎหมายในการพิจารณาตรวจสอบ กลั่นกรอง และควบคุม กำกับต่าง ๆ ตามกฎกระทรวงนี้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงจำเป็นต้องให้อำนาจ แก่ผู้อนุญาต นายทะเบียน ตลอดจนผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ในการใช้ดุลพินิจในการ ออกคำสั่งทางปกครอง หรือการดำเนินกิจการทางปกครอง เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ และวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

(นายสมฤกษ์ จิงสมาน)

อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๘

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กองกฎหมาย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางสาวณัฐริรา ชัชจิรากุลโรจน์ ผู้อำนวยการกองกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๕๕๑ ๗๐๐๗ ต่อ ๓๕๑๕ หรือ ๓๕๑๘

อีเมล legal.dtam@gmail.com